

обговорень [Електронний ресурс] // Офіційний вебсайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://shorturl.at/7YzNM>.

4. Національне агентство з питань запобігання корупції. Антикоруptionна стратегія на 2021–2025 роки [Електронний ресурс]. Офіційний вебсайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://shorturl.at/vsqHv>.

5. Книш С. Антикоруptionна політика Європейського Союзу: етапи формування, здобутки і перспективи. Актуальні проблеми правознавства. – 2024. – № 1 (37). С. 67–77. ISSN 2524-0129 (Print), ISSN 2664-5718 (Online). – DOI:10.35774/app2024.01.067. URL: <https://shorturl.at/WDTPH>.

6. Європейська комісія. Звіт щодо України за 2023 рік. Офіційний вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні. URL: <https://shorturl.at/4Fdpy>.

Черняк Світлана Валентинівна

здобувачка ступеня вищої освіти магістр
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

КОМПЛАЄНС У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

Комплаєнс у сфері публічного управління є ключовим інструментом забезпечення прозорості, ефективності та доброчесності сектору державного управління. Його мета – дотримання правових норм, міжнародних стандартів та етичних принципів, що сприяють формуванню суспільної довіри та зниженню корупційних ризиків.

У контексті євроінтеграційних прагнень України запровадження системи комплаєнсу є необхідною умовою гармонізації національного законодавства з вимогами *acquis communautaire*. Комплаєнс-механізми не дозволяють створити ефективні антикорупційні інструменти, розвивати корпоративну етику в державних установах та забезпечити контроль за дотриманням законодавства на всіх рівнях управління.

Основна частина

1. Міжнародний досвід у сфері комплаєнсу

Світова практика демонструє, що впровадження стандартів комплаєнсу в публічному управлінні сприяє підвищенню рівня довіри громадян до влади, оптимізації бюрократичних процесів та зменшенню нападу корупційних порушень.

Основні міжнародні стандарти у сфері комплаєнсу включають:

- ISO 37001 – стандарт управління антикорупційною діяльністю, що регламентує вимоги до виявлення та запобігання корупційним ризикам;

- OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises – рекомендації щодо прозорості та відповідальності державних установ;

- Рекомендації GRECO (Група держав проти корупції) щодо посилення антикорупційного законодавства;

- Європейські стандарти державного управління (Principles of Public Administration), розроблені SIGMA (ОЕСР та ЄС).

2. Сучасний стан комплаєнсу в Україні

Україна зробила значні кроки у формуванні комплаєнс-інфраструктури, зокрема через прийняття таких законодавчих актів:

- Закон України «Про запобігання корупції»;

- Закон України «Про державну службу»;

- Державна антикорупційна програма;

- Запровадження електронного декларування доходів посадовців.

Однак, незважаючи на прогрес, залишаються численні виклики:

- недостатня цифровізація та автоматизація процесів моніторингу комплаєнсу;

- ефективних механізмів шлюбу відповідальність за недотримання стандартів комплаєнсу;

- низка обізнаності державних службовців щодо антикорупційних механізмів.

3. Виклики та перспективи впровадження комплаєнс-політики в Україні

Для ефективного функціонування системи комплаєнсу в Україні необхідні такі кроки:

1. Гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами – посилення відповідності стандартам ISO та рекомендаціям OECD.

2. Запровадження незалежного аудиту держустанов – зовнішній з боку міжнародних і громадських організацій.

3. Розширення електронного замовлення – цифровізація державних послуг для мінімізації людського фактора.

4. Навчання та підвищення кваліфікації держслужбовців – створення системи тренінгів щодо комплаєнс-менеджменту.

5. Запровадження механізмів whistleblowing (повідомлення про корупцію) – захист осіб, які призводять до порушення.

Висновки. Запровадження ефективної комплаєнс-системи в публічному управлінні є стратегічним завданням України на шляху до європейської інтеграції. Впровадження міжнародних стандартів, цифровізація управлінських процесів та розвиток культури доброчесності сприяє мінімізації корупційних ризиків, підвищенню ефективності державних органів та зміцненню довіри суспільства до влади.

Список використаних джерел

1. Transparency International. Роль комплаєнсу в державному управлінні. URL: <https://www.transparency.org/>

2. OECD. Доброчесність у державному секторі: структура та рекомендації. URL: <https://www.oecd.org/>

3. Закон України «Про запобігання корупції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

4. ISO 37001: Система управління боротьбою з хабарництвом. Міжнародна організація стандартизації. URL: <https://www.iso.org/>

Шемігон Олександр Іванович

доктор економіки, кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри менеджменту
Білоцерківського національного аграрного університету

КОМПЛАЄНС-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВЕДЕННЯ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ

Соціальна відповідальність ведення бізнесу та дотримання норм правового поля України (у першу чергу Господарського кодексу, і не лише його) дозволить, у першу чергу, залучити інвестиції, здобути більше конкурентних переваг і, що не маловажно, мінімізувати ризики.

Комплаєнс-контроль поступово посідає значне місце в структурі корпоративного управління українського бізнесу різного масштабу, а не лише великих міжнародних компаній та банків, як це було донедавна, зазначає І.Завадська [1]. В комплаєнсі починають бачити не тільки модне іноземне слово, а й ефективний інструмент мінімізації ризиків.

Тому, далі наголошує І.Завадська[1,] запорукою успіху підприємницької діяльності є здатність передбачати ризики та протистояти їм. З цією метою на підприємстві створюються контрольні органи (наглядова рада, правління, директорат, одноосібний орган (директор)) та підрозділи контролю (внутрішній аудит, підрозділ управління ризикам, комплаєнс).

Саме комплаєнс спрямований на виявлення та подолання ризиків недотримання компанією вимог законодавства, правил, стандартів та рекомендацій. При цьому, діяльність комплаєнс-підрозділу не дублює функціонал інших підрозділів контролю, а доповнює його. Мета побудови системи комплаєнс полягає у створенні механізмів виявлення й аналізу ризиків, оцінки й управління такими ризиками та забезпечення захисту від них. [1].

У свою чергу О.Маковоз та Д.Коваль [2], звертають увагу на основні принципи дотримання норм комплаєнсу, що мають відображати ідею та керівні засади правового регулювання господарських та цивільних відносин, які виникають у сфері здійснення господарської діяльності будь-якого рівня. Не треба забувати, наголошують далі вони, що бізнес, а також відносини, що виникають між суб'єктами господарювання, мають у своїй основі засади цивільного права як права приватного, а також засади господарського права як права публічного.